

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА
АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ**

**«СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНОГО
ПРАВА УКРАЇНИ»**

**Матеріали
X Міжнародної науково-практичної інтернет конференції**

20 жовтня 2023 року

Одеса
ОДУВС 2023

УДК 342.92(477)
ББК 67.9.(4Укр)401.0
С764

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

Стан та перспективи розвитку
С адміністративного права України: матеріали
764 Міжнародної науково-практичної інтернет
конференції, м. Одеса, 20 жовтня 2023 р. – Одеса
: ОДУВС, 2023. – 332с.

УДК 342.92(477)
ББК
67.9.(4Укр)401.0

© ОДУВС, 2023

Шановні учасники ювілейної X Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Стан та перспективи розвитку адміністративного права України»!

Дозвольте мені від імені колективу Одеського державного університету внутрішніх справ і від себе особисто привітати всіх учасників та висловити вдячність за можливість взяти участь у такий непростий для країни час в обговоренні питань розвитку адміністративного права України в сучасних умовах та проблемних питань публічного адміністрування в Україні в умовах воєнного стану.

Нові погляди на суспільне призначення адміністративного права – забезпечення прав, свобод і інтересів людини та громадянина, гарантування їх дотримання в усіх сферах діяльності держави, відповідальність держави перед людиною – вимагають подальшої теоретичної розробки.

Для визначення концептуальних засад розвитку адміністративного права також має пряме відношення наукове обґрунтування різних джерел адміністративного права.

Все висловлене й зумовило головну мету конференції «Стан та перспективи розвитку адміністративного права України» - вироблення відповідних потребам часу наукових та практичних рекомендацій розвитку правоохоронних органів, з урахуванням міжнародно-правових стандартів, вимог Європейського Союзу та українських особливостей. Упевнений, що за результатами роботи конференції будуть сформульовані висновки, запропоновані дієві пропозиції для впровадження їх у практичну площину.

Обговорювані на конференції ідеї та рекомендації сприятимуть подальшому розвитку науки адміністративного права, вдосконаленню діяльності органів Національної поліції України та інших державних та недержавних органів України.

Бажаю всім учасникам конференції плідної дослідницької роботи, конструктивних ідей та нових наукових здобутків, які ляжуть в основу практичних дій органів влади!

СЛАВА УКРАЇНІ!!!

Дмитро Швець,
ректор Одеського державного
університету внутрішніх справ

Хочу привітати сьогодні всіх учасників конференції! Це традиційна, щорічна конференція з адміністративного права, я сподіваюсь, що вона пройде успішно, кожен доповідач і науковець з честю і гідно представить свої наукові дослідження.

Висловлюю свої сподівання, що результати роботи конференції стануть поштовхом для законодавчих ініціатив й сприятимуть розвитку адміністративно-правової науки не лише в Україні та і в європейській спільноті загалом.

Від того, наскільки ефективно будуть захищатися права, свободи та інтереси громадян, залежить авторитет держави в цілому. Тому сучасний етап розвитку Національної поліції України, як ніколи раніше, потребує рішучого підвищення результативності науково-дослідної роботи в системі відомчої науки, яка обов'язково повинна бути пов'язана з актуальними практичними проблемами.

Вважаю, що головна мета проведення конференції полягає в обміні передовим досвідом та знаннями у сфері адміністративно-правових відносин. Сподіваюся, отримані результати будуть корисні всім учасникам, що насамперед дозволить розвивати та вдосконалювати систему підготовки фахівців для органів Національної поліції, а запропоновані рекомендації дійсно знайдуть своє застосування у практичній діяльності.

Впевнений, що конференція не стане рядовою подією, пройде в дусі творчості, стане майданчиком для обговорення справді актуальних і важливих проблем і допоможе знайти шляхи їх вирішення.

Бажаю вам приємного та результативного наукового спілкування на цьому заході, творчих вам успіхів, здоров'я, перемоги і добра!

Олександр Тарасенко,
директор Департаменту освіти,
науки та спорту Міністерства
внутрішніх справ України.

2. Кравченко О.І. Стратегічне управління у сфері публічного управління та адміністрування : Навч.-метод. посіб. / упоряд. О. І. Кравченко. - Х. : Видавництво Іваниченка І. С., 2019. - 138 с.

3. Рудой К.М. Адміністративно-правове забезпечення діяльності органів поліції України в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки: Монографія / Катерина Рудой. Х.: Майдан, 2019. 382 с.

4. Музычук О., Беспалова О., Рудой К. и Калениченко Л. (2020). Международный опыт обеспечения общественной безопасности и порядка полицейскими силами во время массовых мероприятий и возможности его применения в Украине. Amazonia Investiga, 9 (25), 493-499. <https://www.amazoniainvestiga.info/index.php/amazonia/article/view/1099>

ПРОБЛЕМИ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА У ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Салманова О. Ю., доктор юридичних наук, професор, заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри адміністративного права та процесу факультету № 1, Харківський національний університет внутрішніх справ

Сьогодні Україна переживає черговий період загострення збройної російської агресії проти України, проте органи державної влади мають продовжувати здійснювати свою законотворчу, правозастосовну діяльність та відправлення правосуддя і в таких умовах, адже у період дії воєнного стану не можуть бути припинені повноваження поліції, інших центральних органів виконавчої влади, судів, а їх повноваження не можуть бути обмежені. Тому сьогодні у Верховній Раді існує певна кількість законопроектів щодо внесення змін до адміністративного законодавства взагалі, та адміністративно-деліктного, зокрема.

В контексті вивчення адміністративного законодавства, історично сформовано та вдосконалено поняття адміністративно-деліктного права, зокрема, як сукупність норм, які регулюють відносини, що виникають у зв'язку з вчиненням адміністративного правопорушення (делікту). Норми адміністративно-деліктного права виконують функцію охорони прав і свобод громадян, прав і законних інтересів юридичних осіб, забезпечення публічної безпеки і правопорядку, і головне, функцію виховання законослухняних та правосвідомих громадян, які поважають права, честь і гідність інших громадян, правила співжиття та розуміють свою відповідальність перед суспільством. У сферу його правового регулювання включаються, з одного боку, відносини, пов'язані із протиправною поведінкою суб'єктів адміністративного права, а з іншого боку, діяльність компетентних органів щодо припинення протиправних діянь, розгляду справ про АПП та притягнення винних до адміністративної відповідальності.

Адміністративно-правове регулювання цієї сфери вимагає чисельних законів та підзаконних нормативно-правових актів. При цьому

адміністративно-правові норми містяться не тільки в актах власне адміністративного законодавства, але й в нормативних актах різних галузей законодавства. Це призводить до того, що норми адміністративного права розрізнені і малодоступні для користування, і тому існує потреба в їхній систематизації.

Систематизацію законодавства треба розглядати як один із засобів удосконалення правового регулювання, що сприяє впорядкуванню чинних інститутів права, усуненню протиріч у змісті правових норм, вилученню застарілих та створенню нових норм права, які відповідають потребам суспільного розвитку.

Джерела адміністративного права характеризуються надмірною кількістю, розмаїттям їх зовнішніх форм та юридичної сили, відсутністю єдиного (збірного) кодифікованого акту. Тому в Україні продовжується процес систематизації та адміністративно-деліктного законодавства у тому числі.

Систему адміністративно-деліктного законодавства можна розглядати як єдину функціональну систему адміністративно-деліктних нормативно-правових актів, яка базується на основних загальних принципах адміністративно-деліктного права, стійких зв'язках актів різного рівня і галузевої спеціалізації, що містять основний масив норм адміністративно-деліктного права як найважливішої єдиної форми їх вираження і офіційного закріплення [1].

Всі джерела адміністративно-деліктного права займають своє певне місце по відношенню до іншого в суворо ієрархічному, субординаційному порядку, залежать один від одного і відповідно доповнюють і деталізують один одного.

В рамках цієї тематики хотілось би зупинитися на окремих джерелах адміністративно-деліктного права.

Цілком слушною є думка багатьох авторів про те, що систему джерел адміністративно-деліктного права треба починати розглядати з Конституції України, яка має найвищу юридичну силу, її норми є нормами прямої дії і застосовуються на всій території України. Крім того, відповідно до п. 22 ч. 1 ст. 92 Конституції України діяння, які є адміністративними правопорушеннями, та відповідальність за них визначаються виключно законами [2].

Рішення Конституційного Суду України є наступною ланкою цієї системи. Суб'єкти адміністративно-деліктних відносин не можуть застосовувати норми законів та інших нормативно-правових актів з моменту визнання їх неконституційними. Рішення судів та інших органів, що засновані на актах або їх окремі положення, що визнані постановою КСУ неконституційними, не підлягають виконанню і повинні бути переглянуті у встановленому законом порядку. Таким чином відбувається вплив рішень КСУ на скасування законів, інших нормативно-правових актів або їх частин з питань врегулювання адміністративно-деліктних відносин. Але, у деяких випадках, втрата юридичної сили окремими статтями нормативно-правового акта в результаті визнання їх неконституційними за рішенням КСУ та відсутність підготовленого законопроект з врегулювання таких відносин, призводить до ускладнення виконання правоохоронними органами своїх функцій, а в деяких випадках до їх паралічу. Я маю на увазі ситуацію, яка склалася у 2011 році, коли Рішенням

Конституційного Суду України від 11.10.2011 Справа N 1-28/2011 [3] було визнано неконституційними окремі положення статті 263 КУпАП (строки адміністративного затримання), що призвело до неможливості застосування органами міліції заходів забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення. Така ситуація тривала майже рік, поки Верховна рада України не проголосувала нову редакцію ст. 263 КУпАП у 2012 році.[4]

Міжнародним договорам належить першорядна роль в сфері захисту прав людини і основних свобод. Складовою частиною адміністративно-деліктного законодавства України є міжнародні договори України, що ратифіковані та набрали законної юридичної сили.

Законодавчі акти в системі джерел адміністративно-деліктного права займають по праву центральне місце. В першу чергу, це закони та кодекси. І звідси, мова буде про Кодекс України про адміністративні правопорушення.

Всім науковцям і практикам зрозуміло, що Кодекс України про адміністративні правопорушення давно потребує докорінної переробки та нової редакції, але незважаючи на недоліки застарілої форми та змісту, КУпАП залишається одним з головних законодавчих джерел адміністративно-деліктного права.

За період дії правового режиму воєнного стану до КУпАП 15 разів вносились зміни, якими пропонувались:

- нові редакції статей (стаття 188⁻⁵¹. Невиконання законних вимог Уповноваженого з питань осіб, зниклих безвісти за особливих обставин; стаття 132⁻². Порушення вантажовідправником вимог оформлення та внесення відомостей до товарно-транспортної накладної або інших визначених законодавством документів на вантаж; стаття 51⁻². Порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності; стаття 166⁻¹¹ у зв'язку із змінами в порядку подання державному реєстратору інформації про кінцевого бенефіціарного власника юридичної особи; стаття 188⁻³¹. Невиконання законних вимог посадових осіб органів Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (щодо електронних довірчих послуг і електронної ідентифікації);

- нові статті до КУпАП (стаття 173⁻⁵. Мобінг (цькування) працівника; стаття 166⁻²⁸. Порушення вимог законодавства у сфері надання послуг з посередництва у працевлаштуванні; стаття 185⁻¹⁵. Невиконання законних вимог посадових осіб центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів; стаття 127⁻³. Порушення порядку підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів; стаття 127⁻⁴. Порушення порядку державної акредитації закладів, що проводять підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів, атестації їх спеціалістів та порядку приймання іспитів для отримання права керування транспортними засобами, оформлення та видачі посвідчення водія;

- доповнено статтю 15 «Відповідальність військовослужбовців та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів, за вчинення адміністративних правопорушень» частиною шостою щодо відповідальності поліцейських поліції особливого призначення Національної поліції України, які під час дії воєнного стану залучені до безпосередньої участі в бойових діях, за вчинення військових адміністративних правопорушень, передбачених ст. 172¹⁰ Відмова від виконання законних вимог командира (начальника) та ст. 172¹⁹ Порушення правил поводження зі зброєю, а також речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення;

- виключено статтю 21, яка встановлювала один із способів звільнення від адміністративної відповідальності (передача матеріалів на розгляд громадської організації або трудового колективу з застосуванням заходу громадського впливу);

- підвищено штрафні санкції за ст. 44. Незаконні виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту в невеликих розмірах; ст. 121. Порушення правил керування або експлуатації транспортного засобу, правил користування ремнями безпеки або мотошоломами; ст. 178. Розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді, а також подовжено строк арешту з утриманням на гауптвахті з 10 до 15 діб (ст. 32¹ КУпАП), а також внесено зміни і до інших відповідних статей КУпАП, пов'язаних з вищезазначеними змінами.

Безкінечне внесення змін та доповнень до КУпАП, який у 1984 році розроблявся зовсім у інших соціально-політичних умовах і призначався для захисту відносин, багато з яких вже не є актуальними, призводить до того, що окремі положення Кодексу суперечать не тільки загальному змісту принципів юридичної, зокрема адміністративної відповідальності, але і конкретним положенням Конституції України, а також іншим нормам самого ж КУпАП.

Продовжується ситуація, коли крім КУпАП діє ще багато законодавчих актів, які регулюють адміністративну відповідальність, наприклад, Митний кодекс України. В той же час окремі законодавчі акти, які регулюють питання адміністративної відповідальності, повинні включатися до КУпАП, що сприятиме послідовній кодифікації законодавства про адміністративні правопорушення. Разом із тим норми деяких з них до КУпАП не включено, що призводить до того, що вже кодифіковане законодавство потребує ніби додаткової кодифікації. Тому потрібно передбачити механізм, який би забезпечував концентрацію всіх норм, які встановлюють адміністративну відповідальність, саме в цьому Кодексі. Інші ж нормативні акти можуть лише встановлювати її певні умови, що ці особливості не можна передбачити в КУпАП [6, с.113].

Таким чином, існує нагальна необхідність у розробці та прийнятті нового Кодексу України про адміністративні проступки, в якому зазначені суперечності та неузгодженості буде усунуто, а всі норми будуть чітко відповідати вимогам Конституції України і принципам правової держави, що, в

свою чергу, сприятиме вирішенню найважливішого завдання – реальній кодифікації адміністративно-деліктного законодавства.

Література

1. Павловська Н.В. Адміністративно-деліктне законодавство та шляхи його удосконалення. URL https://cusu.edu.ua/images/nauk_zapiski/pravo/7_spec_2019/232-236.pdf

2. Конституція України : зі змінами та доповненнями : [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р.] //Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст.141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

3. Рішення Конституційного суду України у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень статті 263 Кодексу України про адміністративні правопорушення та пункту 5 частини першої статті 11 Закону України "Про міліцію" (справа про строки адміністративного затримання) Справа N 1-28/2011 від 11 жовтня 2011 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v010p710-11#Text>

4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України: закон України: (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 21, ст.208). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4652-17#n64>

5. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Кодекс України від 07.12.1984 № 8073. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

6. Гусаров С.М., Комзюк А.Т., Салманова О.Ю. Деякі актуальні проблеми реформування інституту адміністративної відповідальності. Форум права. 2017. (5). С.112-119. URL: <http://forumprava.pp.ua/files/112-119-2017-5-----,------,------17-.pdf>

ПСИХОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ЗАПОДІЯННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ

Сашиуріна О. Ю., заступник декана факультету № 2 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор філософії

Переживання моральної шкоди виникає як наслідок порушення функціонування певного механізму регуляції соціальної поведінки особистості (норм, звичаїв, ціннісних орієнтацій тощо). Завдяки таким механізмам людина з одного боку привласнює сама, а з іншого – мала чи велика група приписує їй ряд прав та обов'язків, які є змістом статусу та ролі. Порушення іншими прав сприймається як втручання в особистісний простір і призводить до негативних переживань особи та загрози для функціонування суспільства чи групи. Як результат, виникає необхідність відповідальності, тобто санкції, з метою припинення неправомірних дій та компенсації моральної шкоди. Питання відповідальності, у свою чергу, безпосередньо пов'язане з проблемою влади.

Отже, будь-яка людина постійно взаємодіє з соціальним середовищем і свідомість людини включає такі аспекти відображення відносин: знання про